

**O. PRINGSHEIMIN ARTIKKELISSA
"MAATALOUSMANUFAKTUURI JA
SÄHKÖISTETTY MAATALOUS" ESITETTYJEN
TIETOJEN ERITTELYÄ⁶⁴**

Dr. Otto Pringsheim (in Breslau). Landwirtschaftliche Manufactur und elektrische Landwirtschaft. [Braun's Archiv, XV (1900), S. 406—418.]*

Kirjoittaja osoittaa alussa haluavansa yrittää luonnehtia "muotoja, joita maataloustuotanto saa kapitalistisella kaudella" (406). Tähän mennessä ei ole käsitelty juuri lainkaan "agraarimorfologian kysymyksiä". (Suur- ja pientalous on määriteltä kaavamaisesti, ylimalkaan, vain muokatun maan pinta-alan perusteella — 407.)

Eikö kapitalistisella kotityöllä (käsiteollisuuden ja suurteollisuuden välinen rengas) ole vertauskohtaa maanviljelyksessä? — Hollannin tupakanviljelyksessä, sokerijuuri-kastuotannossa (riippuvaisuus sokeritehtaista, näiden harjoittama viljelysten valvonta y.m.—408). (Siis: paljon heikompaa kuin teollisuudessa — 409.)

Tarkastelkaamme esimerkin vuoksi tyypillistä nykyaikaista maataloudellista suurtuotantoa: Elben laakson itäosassa sijaitsevaa 200—400 ha:n maatilaa

vallitsevana eristetty käsityö
ja yksinkertainen kooperaatio
työnjako heikkoa
tilapäistä (elonleikkaajat ja lyhteensitojat)
vakinaista (karjanhoidossa).

---

* *Tri Otto Pringsheim* (Breslaussa). Maatalousmanufaktuuri ja sähköistetty maatalous. [Braunin arkisto, XV (1900), ss. 406—418.] *Toim.*

Koneita *) käytetään sporadisesti (niin kuin teollisuusmanufaktuurissakin. Vertaa "Das Kapital", I³, 335, 349⁶⁵) — s. 410. Ei ole konejärjestelmää (410).

Nyky aikaista maataloudellista suurtuotantoa pitää verrata *manufaktuuriin* (siinä mielessä, missä Marx sen käsittää) (410).

Ja myynti maataloudessa ei ole niinkään yleismaailmallista kuin paikallista (411). Eikä taloukseen ole kooltaan suurta: hyvin vähän sellaisia, joiden liikevaihto on 100 000 markkaa, mutta teollisuudessa se on ylitetty jo aikoja (411). NB

[Tämä viittaus on varsin tärkeä!] Poikkeukset vahvistavat säännön [Benkendorfin talous Saksissa, 2 626 ha, niistä 375 ha muokataan höyryauralla, karja — 123 työhevosta + 70 härkäparia + 300 lypsylehmää + 100 lihotettua sonnivasikkaa + 3 600 lihotettua karitsaa. Sokeritehdas ja viinanpolttimo j.n.e., 13 toimihenkilöä j.n.e. Menot 1¹/₂—2 miljoonaa markkaa vuodessa.— Böckelmann Atzendorffissa: 3 320 ha, oma höyryaura + (99 hevosta, 610 veto-härkää), sokeritehdas y.m.: Mitteilungen der deutschen Landwirtschaftsgesellschaft. 1899, Stück 17 **) *.

Yleensä maataloudellinen suurtuotanto ei ole luonteeltaan sitä kuin suurtuotanto teollisuudessa eikä ole vaikea todistaa, etteivät keskivarakkaat talonpojat ole sitä alempana.

Joskin Davidit ja Hertzit, Oppenheimerit ja Weisengrunit ovat ennustelleet maataloudelliselle suurtuotannolle pikaista loppua, on alkanut teknillinen kumous, joka kaiken

*) *Backhaus*. Agrarstatistische Untersuchungen über den preussischen Osten im Vergleich zum Westen. 1898. *F. Bensing*. Der Einfluss der landwirtschaftlichen Maschinen auf Volks- und Privatwirtschaft. 1898. (*Backhaus*. Itä-Preussia koskevat agraaritilastotutkimukset verrattuina Länsi-Preussia koskeviin. 1898. *F. Bensing*. Maatalouskoneiden vaikutus kansan- ja yksityistalouteen. 1898. *Toim.*)

**) Benkendorfista niin ikään Thiel's "Landwirtschaftliche Jahrbücher". 1887 (16. Jahrgang), S. 981. (Benkendorfista niin ikään Thielin "Maataloudellisissa vuosikirjoissa". 1887 (16. vuosikerta), s. 981. *Toim.*)

todennäköisyyden mukaan on omiaan lujittamaan maataloudellisen suurtuotannon asemaa ja kohottamaan sen korkeammalle kehitystasolle... 412.

Sähkötekniikka

- sähkökäyttöisten koneiden
- lypsykoneiden
- maataloutta palvelevien kenttäratojen
- puimakoneiden
- aurojen j.n.e. j.n.e. etuisuudet.

Se merkitsee, että... konejärjestelmä maanviljelyksessä on mahdollinen... Sen, mitä höyryn voima ei pystynyt tekemään, saa sähkötekniikka varmasti aikaan, nimittäin: maatalouden muuttamisen vanhasta manufaktuurituotannosta nykyaikaiseksi suurtuotannoksi (414)*.

- Sinell.* Jahrbuch der Deutschen Landwirtschaftsgesellschaft. Band 14.
- Benno Martiny.* Arbeiten der deutschen Landwirtschaftsgesellschaft. Heft 37.
- "*Technische Rundschau*". 1899, № 43 (Sähköistetyt kenttäradat).
- Adolf Seufferheld.* Die Anwendung der Elektrizität im landwirtschaftlichen Betriebe, aus eigener Erfahrung mitgeteilt. Stuttgart 1899.
- P. Mack.* Der Aufschwung u. s. w. 1900.**

Sähkö kärjistää suur- ja pientalouden välistä kilpailua (osuuskunnat eivät korvaa suurtuotannon suomia etuisuuksia). ...Kirjoittajien, jotka ovat Hertzin tapaan käsitelleet pien- ja suurtuotannon kilpailua maanviljelyksessä sivuuttaen huomiotta sähkötekniikan merkityksen, täytyy aloittaa tutkimuksensa uudelleen alusta (415)***.

Maaseudun teollistumisen kasvu. Teollisuuden yhdistäminen maatalouteen (vrt. *Mack*).

- maaseudun läheneminen kaupunkia
- sivistyneempien työläisten käyttäminen (416)

* Ks. Teokset, 5. osa, s. 133. *Toim.*

** — *Sinell.* Saksan maatalousseuran vuosikirja. 14. osa, *Benno Martiny.* Saksan maatalousseuran teoksia. 37. vihko. "*Teknillinen katsaus*". 1899, № 43 (Sähköistetyt kenttäradat). *Adolf Seufferheld.* Omakohtaisen kokemuksen perustuva tiedotus sähköön käytöstä maataloustuotannossa. Stuttgart 1899. *P. Mack.* Maataloustuotantomme kohottaminen j.n.e. 1900. *Toim.*

*** Ks. Teokset, 5. osa, s. 132. *Toim.*

— yötyöt (esimerkkejä Böömissä ja Saksissa (s. 417). Huomautuksessa (s. 417) viittaus myös Venäjään — V. Iljin, s. 166 *)

— nais- ja lapsityövoiman käyttö y.m.

”Maatalouden perspektiivit 20. vuosisadalla ovat todella loistavat” (417). *Max Delbrück*. ”Die deutsche Landwirtschaft an der Jahrhundertswende” (”Preußische Jahrbücher”, 1900, Februar) ** ennustaa satoisuuden kaksinkertaistumista viljakasvien tuotannossa, perunasadon kolminkertaistumista ja koko tuotannon kahdeksankertaistumista 20. vuosisadan lopussa 19. vuosisadan alkuun verrattuna.

Lemströmin tutkimukset sähkön vaikutuksesta kasvien kasvuun avaavat niin ikään ennen näkemättömiä perspektiivejä (418).

*Kirjoitettu kesä- —
syyskuussa 1901*

*Julkaistu ensi kerran v. 1938
XXXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. Teokset, 3. osa, ss. 201—202. *Toim.*

** — *Max Delbrück*. ”Saksan maatalous vuosisadan vaihteessa” (”Preussin vuosikirjat”, 1900, helmikuu). *Toim.*